

Vlaams
Parlement

vergadering **C62 – CUL9**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 12 november 2013

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-programma 'Eigen Kweek' en het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van drugsgebruik - 292 (2013-2014) 3
- Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de brief van de Vlaamse kunstensector aan de VRT
- 277 (2013-2014)
- Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe profilering van Radio 1
- 280 (2013-2014)
- Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de situatie bij Radio 1
- 288 (2013-2014)
- Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de onrust bij de VRT inzake de veranderingen bij Radio 1
- 293 (2013-2014)
- Vraag om uitleg van de heer Philippe De Coene tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stopzetting van Joos en de plaats voor cultuur bij de VRT in het licht van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap
- 299 (2013-2014)
- Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de plaats van cultuur op Radio 1 en de VRT in het algemeen
- 334 (2013-2014) 5
- Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het aandeel experts van allochtone afkomst in televisienieuwsuitzendingen
- 365 (2013-2014) 20

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-programma ‘Eigen Kweek’ en het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van drugsgebruik - 292 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, toen ik deze vraag indiende, had de VRT net het programma Eigen Kweek voorgesteld, een nieuwe fictiereeks op Eén. Intussen heb ik het programma zelf kunnen aanschouwen en ben ik niet moeten afgaan op de berichten die daarover in de media stonden. Ik heb ook gezien dat de VRT al een gedeeltelijk antwoord op mijn vraag heeft gegeven. Toch wil ik met u nog een paar zaken bekijken.

In de reeks doet men nogal luchtig over het feit dat een sympathieke familie wegens economische omstandigheden overschakelt op het kweken van wiet. Men doet ook een beetje beledigend over mensen die zijn getrouwd met een Filipijnse vrouw, maar dat heb ik pas gisteren gezien. Ik heb die opmerking dan ook niet in mijn vraag verwerkt.

Fictie blijft fictie. Men moet de nodige vrijheid geven aan de VRT om de programma's te maken die ze wil maken. Door die familie echter zo sympathiek voor te stellen en door het feit dat zij wiet gaan kweken, geeft men de indruk dat het kweken van cannabis onschuldig en leuk is. We hebben nog altijd te maken met de openbare omroep die voor het leeuwendeel met middelen uit de begroting van Vlaanderen en van de Vlaamse Regering wordt gefinancierd. Voor mij was het vooral opmerkelijk te weten dat terwijl de VRT een dergelijke serie op de mensen loslaat, diezelfde Vlaamse Regering middelen uittrekt om een grote campagne te laten voeren door minister Vandeurzen waarmee moet worden gewezen op de gevaren van drugs, softdrugs en cannabis.

Ik vind het dan ook wat bizar dat de VRT daar op die manier mee omgaat. Doorgaans conformeert de VRT zich met het beleid van de Vlaamse Regering of de suggesties die worden gedaan door de minister om het diversiteitsbeleid maar niet te noemen.

Minister, wat is de houding van de Vlaamse Regering met betrekking tot deze nieuwe reeks, vooral gelet op de campagne die de Vlaamse minister van Volksgezondheid voert of zal voeren?

Is het volgens u geen taak van de openbare omroep, zeker gelet op de problematiek van drugs in onze samenleving en het gebruik van softdrugs, omzichtig om te springen met een dergelijke problematiek, en zelfs eerder fictiereeksen te maken die ervoor zorgen dat jongeren niet worden aangezet tot het gebruik van drugs of een banalisering van drugs? Wat is het verschil tussen het uitvoeren door de VRT van het diversiteitsbeleid waar zij de Vlaamse Regering of de suggesties van de minister wel duidelijk volgt en het antidrugsbeleid van diezelfde Vlaamse Regering in de fictie die ze aanbiedt? Hebt u daarover contact gehad met de VRT? Wat was het resultaat daarvan?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Wienen, ik heb wat informatie opgevraagd. Ik heb ook begrip voor uw oprechte bezorgdheid. Ik moet er echter ook op wijzen dat de VRT autonoom is in haar programma-aanbod.

In fictiereeksen gaat het regelmatig over criminele feiten zoals fraude, moord, verkrachting enzovoort. Als die zaken aan bod komen, is het ook nooit de bedoeling van de VRT om dergelijke zaken te promoten of maatschappelijk aanvaardbaar te maken. Dergelijke zaken kunnen net als het drugsthema wel deel uitmaken van de dramatische context van een goed fictieverhaal. Het is dan ook niet de bedoeling van de programmamakers van Eigen Kweek om kijkers aan te sporen om cannabis te kweken, te gebruiken of te dealen. De reeks gaat in eerste instantie over een familie die naar elkaar toegroeit, over de relaties van de gezinsleden

onderling en wat zij aan elkaar hebben. In de reeks zit er ook een ontradend element: er wordt duidelijk aangegeven dat een en ander illegaal is.

De VRT was zich vanaf het begin bewust van de gevoeligheid van deze problematiek. Daarom heeft ze overleg gehad met het kabinet van minister van Welzijn en Volksgezondheid Jo Vandeurzen, precies om gepast te kunnen inspelen op de drugsproblematiek. Bij dat overleg was ook het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) betrokken. Net als de VRT zijn ook het kabinet van de minister van Welzijn, het Agentschap voor Zorg en Gezondheid en de VAD van mening dat Eigen Kweek op geen enkel moment het gebruik of het kweken van drugs verheerlijkt of promoot.

Er is op dat overleg beslist om de krachten te bundelen. Zo zult u na elke aflevering een pancarte in beeld krijgen waarin wordt doorverwezen naar de Druglijn en de campagne van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Zo komen de mensen die zich zorgen maken of met vragen zitten, bij de juiste kanalen en de juiste mensen terecht.

De Vlaamse overheid startte inderdaad op 5 november, op het moment dat de reeks begon, ook met een campagne over cannabis. De campagne werd wat vervroegd, net om dit optimale effect te kunnen realiseren. De VRT zal op www.een.be en via de sociale media ook verwijzen naar de campagnewebsite van de overheid. De VRT is ervan overtuigd dat de verschillende partijen elkaar op die manier zullen versterken.

Wat is het verschil met het diversiteitsbeleid? In de beheersovereenkomst van de VRT hebben we wel strategische krachtlijnen opgenomen betreffende het diversiteitsbeleid, dat is niet het geval voor het antidrugsbeleid. Dat heeft de VRT niet tegengehouden om ook proactief contact op te nemen met de bevoegde minister om te kijken of dit niet contraproductief zou zijn voor het beleid van de minister. Als gevolg daarvan heeft men de krachten gebundeld.

Ik meen dat alles correct verlopen is. Ik moet hier ook nog aan toevoegen dat de VRT ook mijn kabinet heeft ingelicht dat er iets aankwam dat misschien gevoelig kon liggen. Ik meen dat op dit moment alle noodzakelijke maatregelen getroffen zijn om het programma binnen het juiste kader te brengen.

Ik heb het programma nog niet gezien, mijnheer Wienen, u bent me voor. Ik hoop dat u ook de pancarte op het einde van het programma hebt gezien. Ik ga ervan uit dat het programma hierdoor wel in de juiste context wordt geplaatst.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik ben tevreden met uw antwoord. U hebt mijn vraag trouwens ook heel juist geplaatst, het gaat inderdaad om een bezorgdheid die ik heb, niet zozeer over het feit dat ik wil bepalen welke fictiereeksen de VRT al dan niet mag maken.

Ik vond dat er wel een verschil was met andere programma's waar bijvoorbeeld al eens een moordenaar in voorkomt. Dat is een maatschappelijk gegeven, het gaat om zaken die ook echt gebeuren, maar over het algemeen worden die niet echt positief voorgesteld. In dit geval is daar toch wel wat discussie over.

Ik ben alleszins tevreden dat de VRT op voorhand – dat leid ik toch af uit uw antwoord – contact heeft opgenomen omdat het een gevoelige problematiek is, zeker wat jongeren betreft, en dat er is samengewerkt met het kabinet-Vandeurzen om de campagne de nodige aandacht te geven. Ik denk dat het tonen van de pancarte op het einde van de uitzending – ik heb die gisteravond gezien – een campagneversterkend middel is. Ik meen dat de campagne van minister Vandeurzen erdoor beter bekend zal worden bij de mensen, en dat kan ik alleen maar toejuichen. Ik ben kortom tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de brief van de Vlaamse kunstensector aan de VRT

- 277 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe profilering van Radio 1

- 280 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de situatie bij Radio 1

- 288 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de onrust bij de VRT inzake de veranderingen bij Radio 1

- 293 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Philippe De Coene tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stopzetting van Joos en de plaats voor cultuur bij de VRT in het licht van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap

- 299 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de plaats van cultuur op Radio 1 en de VRT in het algemeen

- 334 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, collega's, het programma Joos verdwijnt bij Radio 1. Op het eerste gezicht is dat geen probleem, geen enkel programma bestaat voor eeuwig en altijd, alles heeft zijn levenscyclus. Er is op het eerste gezicht dan ook geen reden voor ons in het parlement, om er vragen over te stellen.

Maar de kunstensector ziet in het verdwijnen van Joos een groter probleem, dat blijkt in elk geval uit de brief van Paul Corthouts van het Overleg kunstenuitvoeringsorganisaties, Felix De Clerck van de Verenigde Organisaties Beeldkunst en Paul Sergier van de Vereniging Vlaamse Cultuur- en Gemeenschapscentra. Zij spreken naar eigen zeggen in naam van meer dan 200 professionele kunstenuitvoeringsorganisaties en 146 cultuur- en gemeenschapscentra.

In die brief stellen de schrijvers dat met het afvoeren van Joos de culturele opdracht van de VRT nog verder wordt ondermijnd. Men stelt het onder meer als volgt: "Met het verdwijnen van 'Joos' is Radio 1 een nog troostelozer woestijngebied geworden, waar enige kennis, inzicht, genegenheid, laat staan enthousiasme voor kunsten ver te zoeken zal zijn. Tenzij, helaas, er een polemiek of fait divers aan gekoppeld kan worden."

Verder klaagt men ook nog aan: "dat er voor kunst en cultuur al jaren geen gespecialiseerde recensenten en deskundigen meer zijn – gelukkig worden de Klara-medewerkers op een zeldzaam moment aan het woord gelaten – terwijl men struikelt over de sportexperten, de buitenlanddeskundigen en noem maar op. Voor de kunsten wordt dit dus blijkbaar niet nodig geacht."

Minister, een dergelijke brief uit de sector kan mijns inziens niet worden genegeerd, we moeten er aandacht aan besteden, vandaar dat ik een aantal vragen voor u heb opgesteld.

Hoe reageert de VRT op die brief uit de kunstensector?

Deelt u het gevoel van de kunstensector? Zo ja, plant u acties? Zo nee, waarom niet? Hebt u hierover overlegd met uw collega bevoegd voor cultuur? Op welke manier zal de VRT in de toekomst voldoen aan haar ruime culturele opdracht in het algemeen? In de beheers-overeenkomst wordt de VRT een toch wel heel ruime culturele opdracht toevertrouwd. Hoe zal dat op Radio 1 in het bijzonder worden geconcretiseerd?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, minister, collega's, ik zal het niet zozeer over de inhoud of de programmatie willen hebben. Mijn vraag is beduidend korter. Ik wil to the point gaan. Radio 1 is het symbool van een van de pijlers van de VRT, want het is een informatie-zender. Klara wordt eerder verkocht als cultuurzender. Dat kost natuurlijk wel wat geld. De luistercijfers zijn blijkbaar niet zo goed. Volgens de jongste CIM-metingen verloor Radio 1 een kwart van zijn luisteraars, en zakte naar 6,4 procent: een snelle, geradicaliseerde ingreep naar het schijnt vanwege programma's die op een andere manier worden gemanaged.

Het gaat ook over de sfeer bij Radio 1. Intern, bij de openbare omroep, ligt de zaak gevoelig. Men merkt dat aan de protestbrief waarin radiomakers de hervormingen bij CEO Sandra De Preter afwijzen. Ook de illustraties over hoe radiomakers worden ingezet om de gebreken van de nieuwsdienst weg te werken, vormen een heel lange lijst van interne kritiek. Het is niet onze taak om ons daarover uit te spreken, maar het blijft natuurlijk wel een probleem van de openbare omroep.

Het conflict is er, of het wordt gecreëerd. Ik weet het eigenlijk niet. Op het ogenblik dat het de krantenpagina's haalt, beginnen natuurlijk andere agenda's hun invloed uit te oefenen. In verband met het afvoeren van een aantal programma's omdat zij niet genoeg scoren, wil ik even Leo Hellemans citeren: "Het heeft geen zin om programma's te maken waar amper mensen naar luisteren. Op Radio 1 moet een programma relevant blijven." De raad van bestuur van de VRT kan zich natuurlijk niet uitspreken over de programmering van de netten. Er worden wel vragen gesteld, en iedereen begint op eieren te lopen.

Men kan er niet omheen: wanneer een zender een kwart van zijn luisteraars verliest, moet men bijsturen. Aangezien de openbare omroep wordt gefinancierd met belastinggeld, moet men daar oog voor hebben. Ik stel voor dat men de analyse eerst intern maakt, en dan pas naar buiten komt. Ik lees wel zo veel verschillende meningen, dat ik met steeds meer vragen blijf zitten. Sommigen zeggen dat er structurele maatregelen moeten worden genomen. Ik vraag me af wat dat dan wel betekent.

De vraag is eigenlijk wat de ondergrens is voor een informatieve radiozender, wanneer informatie een kerntaak is van de omroep. Op bladzijde 14 van het jaarverslag van 2012 staat dat voor de waardering van de kwaliteit Radio 1 even veel als MNM en Studio Brussel haalt: 7,9. De cijfers komen in de commissie geregeld ter sprake. Moet Radio 1 de primus van de klas zijn, met een hogere waardering? Of gaat het enkel om het aantal luisteraars? Hier is al enkele keren gezegd dat men is afgestapt van het cijferfetisjisme. De VRT is een openbare omroep: moet die dan niet bij uitstek doen wat een commerciële omroep zich niet kan veroorloven?

Men geeft de indruk dat men bij het schrappen van dat programma kiest voor de luistercijfers als norm. De vraag is waar de druk vandaan komt. Op bladzijde 17 vernemen wij dat Radio 1 in 2012 een absoluut weekbereik had van 20,2 procent. Op bladzijde 25 benadrukt men het dalende marktaandeel, van 8,8 procent naar 7,9 procent. In het najaar van 2012 heeft men een nieuw programmaschema ingevoerd, dat heeft geleid tot een verbeterde marktpositie van Radio 1. Zo staat het in het jaarverslag. Met uitzondering van Studio Brussel had Radio 1 het grootste aantal luisteraars per dag via het internet.

Radio 1 is wel de op een na duurste radiozender, met 19,7 miljoen euro. De duurste is Radio 2. Qua kostprijs per uitgezonden uur is het de duurste zender. De programma's die op Radio 1 worden uitgezonden, betreffen duiding en sport. Laten wij een kat een kat noemen: dat zijn dure programma's. De radioprogramma's van MNM en Studio Brussel kosten maar een fractie van informatieve programma's. Het kost dus wat, en het marktaandeel daalt.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Hoe staat u tegenover dat dalend marktaandeel? Kan dat voor u? Of vindt u dat het marktaandeel moet stijgen, omdat het uiteindelijk om de besteding van belastinggeld gaat? Vindt u dat de VRT een nieuwszender als prioriteit in zijn portefeuille moet hebben? Wat is dan het minimumbereik? Welke conclusies trekt de VRT uit de zaak? En wat is de rol van de hrm-directeur in dezen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, geachte leden, net zomin als ik bij mijn vorige vraag de ambitie had scenarioschrijver te worden, heb ik wat deze vraag betreft de ambitie om programmadirecteur van Radio 1 te worden. Ik heb de verandering bekeken die bij Radio 1 zal worden doorgevoerd. Ik heb ook de onrust zien ontstaan. Toch heb ik een paar vragen over hoe een en ander in zijn werk gaat.

Net als mijn collega vond ik het wat raar dat de hele hervorming gebeurt op basis van de CIM-cijfers, op basis van de daling van het aantal luisteraars. We hadden immers beslist – en we hebben het daar in de commissie al heel vaak over gehad – dat voor de VRT niet meer zou worden gekeken naar de kijkcijfers als het gaat over de televisiezenders, en evenmin naar de luistercijfers wat de radiozenders betreft. Toch is de aanleiding voor heel de hervorming blijkbaar het dalende aantal luisteraars. Minister, ik vraag me af in welke mate dat de echte reden is. Of zijn er andere redenen om deze hervorming door te voeren? Vindt u het gepast dat VRT-radiozenders hun werking of programmatie volledig omgooien vanwege dalende luistercijfers? Dat strookt immers eigenlijk niet met wat we in deze beheersovereenkomst hebben opgenomen. Tenslotte heeft Radio 1 een heel andere taak te vervullen dan het verwezenlijken van een groot marktaandeel. We hebben het inderdaad gehad over informatie en nieuws. Dat zal trouwens ook de reden zijn waarom Radio 1 een duur radiostation is. Het in stand houden van een uitgebreide nieuwsredactie, ook al is het een gezamenlijke redactie, kost natuurlijk immers wel wat.

In de cultuursector leefde ook de vraag in welke mate Radio 1 nu nog beantwoordt aan de bepalingen van de beheersovereenkomst, waarin ook cultuur wordt beschouwd als een kerntaak van Radio 1. Daar was inderdaad heel wat commotie over in de culturele wereld.

Daar eindigde het incident echter nog niet. Blijkbaar heeft de voltallige redactie van Radio 1 een brief gestuurd aan de gedelegeerd bestuurder van de VRT over wat er nu allemaal mis is bij Radio 1. Dan vraag ik me af wat er nu eigenlijk aan de hand is. Vanwaar al die incidenten? Gaat het over stemmingmakerij? Dan is er mijns inziens geen fundamenteel probleem. Of is er meer aan de hand? Is er een echt probleem bij Radio 1?

Minister, wat is de belangrijkste reden voor de wijziging? Is het gepast dat men enkel op basis van de luistercijfers de programmatie omgooit? Zijn er problemen met betrekking tot het uitvoeren van de beheersovereenkomst door Radio 1? Wordt de kerntaak cultuur voldoende uitgevoerd, net als de andere kerntaken van Radio 1? Wat met de protestbrief van de redactie aan de gedelegeerd bestuurder? Ik meen dat we er niet licht overheen kunnen gaan als een voltallige redactie een dergelijke brief richt aan de CEO van de VRT. Ik denk dat er dan misschien wel sprake kan zijn van een fundamenteel probleem in de werking van Radio 1, en dan moet dat natuurlijk worden opgelost, want wij willen zowel qua televisie als qua radio performante stations bij de VRT. Dringen zich maatregelen op om deze problemen aan te pakken? Welke zijn die maatregelen? Hoe gaat de VRT met dit probleem om?

De voorzitter: De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Voorzitter, minister, geachte leden, ik denk dat het parlement zich over één zaak moet en mag buigen, namelijk over de vraag of de beheersovereenkomst met de VRT al dan niet scrupuleus wordt gevolgd. Die verantwoordelijkheid hebben we. We mogen slechts dat doen, maar we moeten dat ook doen, als belangrijkste aandeelhouder.

Iedereen was natuurlijk een beetje verrast, verrast door de evolutie van de cijfers en tegelijkertijd verrast door een aantal ingrepen die blijkbaar een antwoord zijn op die evolutie. Ik deel alleszins niet de gedeprimeerdheid die er heerst bij sommigen, die nu denken dat Radio 1 geen perspectief heeft. Zelfs al is er wat geknaagd aan die cijfers, dan nog is dat marktaandeel naar mijn gevoel vrij stevig. Analyseren we die cijfers wat meer, dan is het niet alleen kommer en kwel. Wel is het zo dat de zender in het algemeen, en nogal wat programma's op die zender, wat pluimen heeft gelaten.

Er is wat commotie geweest over het programma Joos. Dat programma heeft, als ik me niet vergis, 160.000 à 170.000 luisteraars, terwijl een vorig programma gepresenteerd door dezelfde persoonlijkheid meer luisteraars had. Het is dus te verwachten dat een radiozender probeert daaraan te sleutelen.

Dit gezegd zijnde, als men het hele aanbod van alle radio- en televisiekanalen van een openbare omroep samen bekijkt, dan weet men dat de opdracht meestal bestaat uit het maken van populaire programma's die kwaliteitsvol zijn, en het maken van kwaliteitsvolle programma's die populair zijn. Zo zouden we het kunnen samenvatten.

Hier en daar wordt in de pers gezegd dat Radio 1 belangrijk is voor de politiek. Dat zal wel kloppen, maar ik denk dat de zender voor veel meer mensen belangrijk is. Radio 1 is niet toevallig het eerste radiokanaal. Daarom is er inderdaad toch een zekere bekommernis.

Ik zou één ding willen rechtzetten. Een aantal collega's en ik hebben veel vernomen over die brief. Ik heb me goed laten inlichten om de vraag voor te bereiden. Er is uit die brief geciteerd in verschillende media, maar waar zij dat hebben gehaald, Joost mag het weten, want die brief is zeer discreet gebleven. Die is niet gelekt. Ik was zelf zeer verrast dat ik in een aantal kranten uittreksels uit die brief kon lezen, terwijl de auteurs stellig beweren dat zij er niets van hebben gelost. Blijkbaar stemt wat zij lezen in de krant, ook niet overeen met wat zij hebben geschreven.

Er is nog een grote misvatting. In die brief gaat het niet over het programma Joos. Het gaat over toekomstperspectieven, verhoudingen tussen de redacties en met de leiding van de VRT, en over profilering. Het is geen emotionele reactie op het verdwijnen van het programma of het herprofileren van die zender.

Minister, we moeten toch waken over het unieke karakter van een openbare omroep. Ik ben de mening toegedaan dat een openbare omroep niet moet werken in de marge. Het is niet zo dat een openbare omroep datgene moet aanbieden wat de commerciële zenders niet doen en zichzelf moet veroordelen tot de marge. Ik vind dat een openbare omroep net de opdracht moet hebben om zo veel mogelijk mensen te bereiken, want dat is een goede besteding van het belastinggeld. Tegelijk, en dat is een afweging, een zoektocht naar een evenwicht, moet je dingen doen die commerciële radio-omroepen niet doen of niet kunnen doen. Men moet dus hetgene brengen dat niet beantwoordt aan commerciële wetten, maar waarvoor er wel algemene maatschappelijke belangstelling is of de belangstelling van doelgroepen. Dat vind je helaas niet of niet altijd even veel in het commerciële aanbod.

Ik geef even de profilering van Radio 1 in de beheersovereenkomst mee: "Radio 1 is een open informatienet dat gedreven wordt door wat er in de wereld gebeurt. De actualiteit is ingebed in een bredere programmamix met een eigen, herkenbare muzieklijn. Kernwaarden zijn openheid, impact, betrouwbaarheid, inzicht, ontdekking en alertheid." Dat slaat allemaal ook op het culturele.

Er is gereageerd vanuit de cultuurwereld, toch niet door de minsten, door mensen met enige ervaring en voorzichtigheid. Als iemand als Jozef Deleu zich bezorgd toont, heeft dat toch iets te betekenen. Minister, zal in het DNA van Radio 1 ook in de toekomst terug te vinden zijn wat in de beheersovereenkomst is overeengekomen? Moeten we er niet op toezien dat er een aanbod is van cultuur, waarbij het opnieuw gaat om kwaliteit die populair is en om populaire programma's die kwalitatief zijn?

Ik wil ervoor waarschuwen dat men cultuur, zeker als het wat meer diepgang vereist, automatisch zou alloceren aan Klara. Dat kan niet, want Klara is een mix van cultuur en klassieke muziek, maar er zijn ook veel liefhebbers van cultuur die niet noodzakelijk liefhebbers zijn van het genre klassieke muziek. Diepgaande cultuur mag niet enkel worden gebracht op Klara. Als we de beheersovereenkomst goed lezen, heeft dat ook zijn plaats op een net als Radio 1 en bij uitbreiding op Radio 2 en zelfs MNM en Studio Brussel. Ook daar moeten diverse vormen van cultuur aan bod kunnen komen.

Minister, hebt u begrip voor de bezorgdheid over het verdwijnen van het cultuurprogramma Joos? Zitten we hier niet in een evolutie die haaks staat op principes uit de beheersovereenkomst? Is die evolutie niet bedreigend voor het unieke karakter van de openbare omroep, namelijk ruimte creëren voor programma's die niet altijd het grootste bereik hebben, daardoor misschien ook commercieel minder interessant zijn, maar onmiskenbaar een nuttige bijdrage leveren tot verdieping en kwaliteit van de samenleving? Welke rol heeft cultuur op de openbare omroep? Zal in het bijzonder Radio 1 blijven inzetten op cultuur, naast actualiteit, sport en muziek? Zal cultuur dus deel blijven uitmaken van het DNA van de zender? Hoe is de zender van plan dit aan te pakken?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, ik zal iets kritischer zijn dan mijn collega. Dat is ook mijn rol in de oppositie, die ik wil hardmaken. Ik heb een brief geschreven aan de directie van de VRT en aan u, minister, om mijn bekommernis te uiten over de gang van zaken, in navolging van de brief die de sector heeft geschreven aan de openbare omroep. Ik wil me niet inlaten met de concrete programmering, maar een aantal gevoeligheden, gewaarwordingen of ervaringen met u delen, die inderdaad behoorlijk kritisch zijn.

Van de brief van de sector, die gedateerd is op 18 oktober 2013, heb ik een kopie gekregen op 19 oktober 2013. Die begint met de zin: "Om met de deur in huis te vallen, de professionele kunstensector en de cultuur- en gemeenschapscentra zijn niet te spreken over de beslissing om het radioprogramma Joos op Radio 1 af te voeren."

Dan geeft men een motivatie. Op het eind van de brief wordt de problematiek verbreed, van dat ene programma naar de plaats van cultuur op de VRT.

Die brief is op zich geen geheim. Ik vind het ook moedig en terecht dat de cultuursector die brief schrijft, ik zou mezelf verraden als ik mij er niet bij zou aansluiten. Ik kom uit die wereld en mijn betrokkenheid daar is groot.

Het bredere kader is Radio 1, of algemeen de VRT. Het is merkwaardig dat de heer Verstrepen hier vandaag dezelfde problematiek aankaart: hoe breed of smal, het kijkcijferfetisjisme, al dan niet niche. Ook de heer De Coene heeft dit aangebracht. Welke positie moet Radio 1 innemen? Welke houding moet, breder gezien, de VRT ten aanzien van cultuur innemen?

De evoluties van de kijkcijfers stellen de vraag op scherp of de VRT een strategische ontwikkeling moet doormaken die een aantal commerciële tendensen in het radiolandschap illustreren. Moet de VRT proberen om met een andere, hedendaagsere aanpak luisteraars naar de eigen zenders te krijgen?

De tendens bestaat dat de diepgaande reportage of het diepgaande interview wordt afgevoerd. Er was hier vorig jaar al eens commotie over de stilte op de radio. Hoe diepgaand kan, en hoe oppervlakkig mag je zijn? Minister, ik heb de indruk dat de VRT kiest voor vlotter, jeugdiger,

sneller. Zeker ook bij Radio 1. Ik had het hier eerder al eens over de ‘verstudiobrusseling’ van Radio 1. Dat gaat niet alleen over programma’s als ‘Joos’, maar ook over de muziekkeuze. Waar is er nog plaats voor andere muziekgenres, zoals chanson, folk, blues? Is er nog plaats voor het lange interview? Ik heb de indruk dat dit luistercijfergevoelig is, dat de VRT denkt dat het meer luisteraars afstoot dan aantrekt. Op die manier worden een aantal moeilijke zaken stelselmatig afgevoerd. Dat is althans mijn indruk. Ik vind het recente boekenprogramma op Canvas een schitterende illustratie van wat ik ‘de opleuking van de VRT’ noem.

Mijnheer De Coene, natuurlijk moet de VRT geen nichezenders ontwikkelen. Zij moet de ambitie hebben om veel publiek te bereiken. De vraag is hoeveel je inhoudelijk gaat toegeven om veel publiek te bereiken. *(Opmerkingen van de heer Philippe De Coene)*

Dat is de maatschappelijke vraag die je moet stellen. Hoe ver ga je daarin? Er zijn veel voorbeelden van te geven. Het is een evenwichtsoefening. Daarom hebben ze een hele waaier van zenders, om dat evenwicht zo goed mogelijk te bereiken. Maar, minister, u weet evengoed als ik dat het belangrijker is om cultuur te brengen op generalistische zenders, op een andere wijze weliswaar, dan op gespecialiseerde zenders. Daar bereik je al een beetje die culturele happy few. Op generalistische zenders moet je mikken op de brede aandacht.

De vraag is hoe je met Radio 1 omgaat. Ik wil in dat verband een kort fragmentje voorlezen van dewereldmorgen.be, en een link maken naar een ander programma. Het gaat niet alleen over ‘Joos’. Ik heb daarnet al verwezen naar het nieuwe boekenprogramma.

Ik citeer: “Als ‘Joos’ (het programma, niet de vrouw!) een hond was, dan vast een goudgele labrador. Zo eentje die altijd vrolijk blaffend en met wapperende oren de weggegooide stok netjes komt terugbrengen en die je rustig kunt vertrouwen met de kleine. Het is moeilijk om boos te worden op lieve labradors, je voelt je altijd een beetje een miserabele klootzak als je zo’n beest een uitbrander geeft.”

Ik geef dit citaat omdat ook voor mij ‘Joos’ geen heilig voorbeeld is van mijn ideale culturele programma. Het is inderdaad een vrij toegankelijk en relatief braaf cultureel programma, en daarom – ik weet het niet – misschien net op zijn plaats op Radio 1. Maar het artikel waaruit ik nu citeer, gaat over een van de betere cultuurprogramma’s op Klara, ‘Babel’. Dat draaide niet alleen muziek, maar gaf ook achtergrondinformatie bij het culturele leven in Vlaanderen. Ook dat programma is afgevoerd. Het werd vervangen door ‘Pompidou’. De naam is niet belangrijk, maar de duur is wel gehalveerd. Ik heb de indruk dat zelfs op Klara de tendens merkbaar is, die we op alle zenders zien, van generalistisch tot gespecialiseerd. Ik wil daarvoor waarschuwen. Ik wil niet dat de opleuking zich op die manier doorzet. Minister, ik hoop dat u mij op dat punt kunt tegenspreken, maar die indruk heb ik wel.

Minister, als er één plek is waar cultuur aandacht moet krijgen, dan is het wel onze VRT. Ik vind deze aandacht belangrijker dan de jacht op de kijk- of luistercijfers. Ik heb er niets op tegen dat de VRT andere programmaschema’s wil en andere accenten, maar ik ben echt ongerust over de opleuking en de commercialisering in de ratrace van de cijfers. Daar doet de VRT nog altijd te intens aan mee.

Ik ga niet citeren uit de beheersovereenkomst, mijn collega’s hebben dat al gedaan. Daarom stel ik meteen mijn vragen. Welke garanties krijgen wij dat nieuwe programmaschema’s beantwoorden aan de afspraken over het profiel van de zenders, zoals bepaald in de beheersovereenkomst? Hoe wordt de culturele invulling van Radio 1 gerealiseerd in de toekomst? Zal er meer of minder aandacht voor cultuur zijn? Kunt u de indruk delen dat de luistercijfers een belangrijker criterium zijn dan de kwaliteit van de programma’s? Anders geformuleerd: de paniek naar aanleiding van de daling van de luistercijfers van Radio 1 mondt uit in het achteruit dringen van cultuur omdat die te ‘niche’ zou zijn. Klopt dat volgens u? Komt er een volwaardig cultuurprogramma op Radio 1?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, de daling van de CIM-cijfers is natuurlijk problematisch. Ik wil de zaak echter vooral vanuit mijn persoonlijke ervaringen benaderen. Ik kijk hiervoor even naar mijn eigen radioconsumptie. Voor mij is 'De Ochtend' zeer relevant en belangrijk. Ook het journaal van 13.00 uur vormt voor mij en voor heel veel mensen een instapmoment. Vervolgens komt 'Vandaag'. Tussen die programma's in bevinden zich niet veel momenten die de luisteraar aantrekken.

Ik beweer niet dat ik veel tijd heb. Als ik in de auto zit of op een andere manier onderweg ben, heb ik wel momenten waarop ik naar de radio kan luisteren. Behalve die drie net vermelde programma's zijn er echter weinig momenten waarop mensen worden aangetrokken om naar Radio 1 te luisteren.

De VRT moet hier als zender, uiteraard met de CIM-cijfers in de handen, conclusies uit trekken. De reacties op de luistercijfers en de resultaten van het eveneens belangrijke luisteronderzoek hebben de VRT doen beslissen het zendschema vanaf januari 2014 aan te passen.

'Joos' wordt geschrapt. 'Hautekiet' wordt met een uur ingekort en zal tussen 09.00 uur en 10.00 uur lopen. Tussen 10.00 uur en 12.00 uur komt er ruimte voor "een nieuw en origineel radioformat dat de luisteraars begeleidt doorheen de voormiddag". 'Nieuwe Feiten' verhuist van na het journaal van 19.00 uur naar de middag en zal tussen 12.00 uur en 13.00 uur lopen. 's Avonds, tussen 19.00 uur en 20.00 uur, komt er een "originele en eigenzinnige round-up van de dag".

Zoals sommige sprekers al hebben aangehaald, vormen de dalende luistercijfers een probleem. We moeten vooral kijken naar de soorten programma's die aan bod komen en naar het profiel van Radio 1 zelf. Het probleem situeert zich niet enkel bij het programma Joos. Het gaat veel verder.

Indien we Radio 1 met het televisieaanbod vergelijken, moeten we ons de vraag stellen of deze zender de evenknie is van een generalistische televisiezender als Eén of van het verdiepende, duidende Canvas. Ook daarover moet duidelijkheid worden gecreëerd.

Ik heb gelezen dat de herschikking die zal worden doorgevoerd, past in een nieuwe strategie van de zender. Ik citeer een persbericht van de VRT: "We willen het programmaschema en de programma's van Radio 1 nog beter afstemmen op de verwachtingen en het ritme van de luisteraars. Vanaf januari 2014 komt Radio 1 met een vernieuwd programmaschema en opgefriste programma's die maximaal afgestemd zijn op het dagritme en de leefwereld van de luisteraars. Daarmee wil de radiozender zijn missie als open informatienet in de toekomst nog beter en efficiënter volbrengen."

We moeten een afweging maken. Willen we dat Radio 1 een zender wordt die met een generalistisch aanbod zo veel mogelijk luisteraars bereikt of willen we dat Radio 1 meer op Canvas lijkt? Dit staat los van het nieuws en de duiding. Dat zijn immers vaste opdrachten van Radio 1. We moeten ons de vraag stellen wat, buiten die core business, het profiel van de zender zou moeten zijn.

Er zijn terecht heel wat verontwaardigde reacties gekomen. Die reacties hadden vooral betrekking op de verdwijning van 'Joos'. We hebben dit in de kranten gelezen. We hebben ook de brief van een aantal coryfeeën gezien die door een aantal sprekers is aangehaald. Wie die brief van nabij bekijkt, stelt vast dat de medewerkers van Radio 1 allemaal samen op een dieperliggende oorzaak wijzen. Ze weten soms zelfs niet waarmee ze bezig zijn. Er heerst een communicatieprobleem tussen het management en de mensen op de werkvloer. Volgens mij gaat het veel verder dan enkel een communicatieprobleem. Ze weten soms niet op welke wijze ze de opdracht moeten vervullen die dit huis de VRT heeft gegeven.

Minister, welke verschuivingen zal de nieuwe strategie met zich meebrengen inzake de invulling die Radio 1 geeft aan de bepalingen in de beheersovereenkomst met betrekking tot het profiel van Radio 1 en de transversale domeinen nieuws, cultuur, sport en ontspanning?

De professionele kunstensector en de cultuur- en gemeenschapscentra hebben zeer afwijzend gereageerd op de herschikking van het zendschema en op de schrapping van het programma Joos in het bijzonder. Dat is hier daarnet al aangehaald. Deze beslissing is volgens hen symptomatisch voor de voortdurend afnemende aandacht die onze openbare omroep schenkt aan kunsten en cultuur op de belangrijkste informatiezender. Wat is hierop de reactie van de VRT? Wat is uw reactie hierop? Ervaart u dit ook zo? Deelt u de mening van de kunstensector?

Ik neem aan dat u ook inzage hebt gekregen in de brief die de medewerkers aan de directie hebben geschreven. Wat is uw reactie op die brief? Hebben die medewerkers het verkeerd voor? Is er ergens een probleem tussen het management en de werkvloer?

We hebben gelezen dat er, naast de CIM-cijfers en het luisteronderzoek, een diepgaand onderzoek is geweest naar wat de mensen willen horen en wanneer ze dat willen horen. Verwacht u wat dat betreft nog bijkomende initiatieven? Wanneer zal heel die oefening op punt staan? Tegen 1 januari moet die herschikking gerealiseerd zijn. Wat zijn de volgende stappen in de reorganisatie van Radio 1?

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Minister, Open Vld heeft geen vraag gesteld. Dat is niet het gevolg van het feit dat ik nieuw ben in deze commissie of dat we het gewoon vergeten zijn. Neen, het is het gevolg van een bewuste keuze.

Ten eerste: geen enkel programma heeft eeuwigheidswaarde. We houden dus niet van al te defensieve reacties als het gaat over het beoordelen van programma's.

Ten tweede: er is pas een nieuwe netmanager aangesteld. Laat hem zijn werk doen. Er wordt een reorganisatie naar voren geschoven. Dat is terecht, want er zijn wel wat problemen. Ik krijg de indruk dat die analyse nu loopt. Wij wachten op het resultaat van wat de netmanager zal reorganiseren. Dan komt het ons toe om te evalueren. Wees gerust, op dat ogenblik zullen we als eerste in de rij staan om u daarover te ondervragen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik zal eerst ingaan op wat het profiel van Radio 1 is. Zo geef ik meteen voor een deel een antwoord op de vraag van de heer Yüksel.

Wat het profiel van Radio 1 moet zijn, staat in de beheersovereenkomst, namelijk in de operationele doelstelling 8.1: "Radio 1 is een open informatienet dat gedreven wordt door wat er in de wereld gebeurt. De actualiteit is ingebed in een brede programmamix met een eigen herkenbare muzieklijn. Kernwaarden zijn openheid, impact, betrouwbaarheid, inzicht, ontdekking en alertheid. Radio 1 is er voor de nieuwsgierige luisteraar, die mee wil zijn met de actualiteit en meer wil weten. Op de mediakaart richt het zich vooral op het segment 'meer weten'. Radio 1 wordt door de luisteraar herkend als nieuws- en informatiekanaal." Dat is het profiel van Radio 1 zoals het in de beheersovereenkomst is beschreven. Dat blijft nog steeds overeind. Er werden nog geen wijzigingen aan aangebracht.

Radio 1 voedt zijn open informatienet met verschillende ingrediënten waaronder actualiteit, duiding, maar ook cultuur, sport, muziek en educatie. Al die bepalingen en alle onderdelen van de missie blijven ook in de toekomst bestaan.

Wat is dan het probleem waarmee Radio 1 wordt geconfronteerd, zoals de heer Wienen het formuleert? De VRT zegt mij dat ze van oordeel is dat het programmaschema van Radio 1 enerzijds en de inhoud van verschillende programma's anderzijds efficiënt en goed afgestemd moeten zijn op het bioritme en op de leefwereld van de Radio 1-luisteraar. Radio 1 moet dus nieuws, sport, muziek, cultuur en andere blijven brengen, maar wel op een manier waarop de luisteraar dat verwacht en wanneer hij en zij er het gemakkelijkste op kunnen afstemmen.

Onder andere door het succes en de alomtegenwoordigheid van de digitale platformen zijn er ook andere spelers op de mediamarkt gekomen die de positie van Radio 1, net als de positie

van andere radiozenders in het radiolandschap, beïnvloeden. Nieuws wordt bijvoorbeeld ook op andere platformen geraadpleegd. Andere opkomende radio's en streamingdiensten hebben ook een impact op het luistergedrag. Om ook in de toekomst te blijven voldoen aan de verwachtingen van de luisteraars moet het Radio 1-aanbod volgens de VRT daarom worden aangepast. Die verwachtingen hebben onder meer te maken met de vraag naar iets meer ontspanning. Radio 1 blijkt in de voormiddag net iets te veel 'woord' te zijn. De aanpassingen die men wil doorvoeren, zijn dan ook nodig om de missie van Radio 1 zo goed mogelijk te blijven invullen in een veranderende wereld en in een gewijzigd medialandschap. Dat is wat de VRT mij aangeeft. Men zegt ook dat de radio zelf bovendien uiteraard een dynamisch gegeven is. De veranderingen in het aanbod en zendschema zijn nodig in een wereld die ook permanent evolueert en een context die permanent verandert. De VRT wil met haar radioaanbod niet blijven stilstaan in een veranderende context.

De dalende bereikcijfers vormden voor de VRT een indicatie dat het Radio 1-aanbod niet meer voldoende is afgestemd op de gewijzigde context. Ook dat is voor de VRT een duidelijke reden.

Mijnheer Verstrepen, u vraagt hoe ik tegenover de dalende marktaandeelen sta. Wel, ik heb ook gekeken naar de cijfers. Radio 1 verloor het voorbije jaar 1,6 procent marktaandeel: van 8 procent in het voorjaar van 2012 naar 6,4 procent in het voorjaar van 2013. Dat is van 5 uur 's morgens tot 5 uur, van maandag tot zondag. Als we kijken naar het dagbereik, is dat een verlies van 100.000 luisteraars per dag. In het voorjaar 2012 waren er nog 649.787 luisteraars, in het voorjaar 2013 waren dat er 550.113.

Als we binnen Radio 1 zelf gaan kijken, dan zien we dat de duidingsprogramma's op zich dubbel zoveel luisteraars halen als de andere programma's op Radio 1. Het bereik van De Ochtend op Radio 1 bijvoorbeeld is ongeveer 400.000 luisteraars. Dat is een verschil met de andere programma's, maar we moeten eerlijkheidshalve zeggen dat alle programma's van Radio 1 een stukje terugvallen.

Collega's, ik weet niet hoe u kijkt naar een verandering op een jaar tijd van 8 procent marktaandeel naar 6,4 procent marktaandeel. Voor mij is dat niet iets waarbij je kunt zeggen: we draaien de bladzijde om en we gaan verder. Ik denk integendeel dat wanneer de VRT op geen enkele manier een indicatie zou geven dat ze hier ernstig mee bezig is, jullie zouden vragen: slapen ze daar, moeten ze geen actie ondernemen, moeten ze niets doen? Het feit dat men daar nu mee bezig is, is een duidelijke, correcte reactie van het management. Of men de juiste keuzes maakt, is iets anders, maar het feit dat er iets gebeurt, lijkt me wel noodzakelijk. Ik denk dat iedereen van ons die baas zou zijn van een net dat op een jaar tijd een serieuze verandering in positie heeft, diezelfde opdracht op die manier zou moeten waarmaken.

Hierop inzoomend, mijnheer Caron, u zei iets waar ik niet mee akkoord ga, namelijk 'dergelijke commercialisering'. Het gaat hier niet om commercialisering. Ik wil dat uitdrukkelijk zeggen. Het gaat over bereik. Wij betalen de VRT met belastingmiddelen om zo goed mogelijk haar missie te laten bereiken en zo veel mogelijk mensen te laten bereiken met nieuws, duiding en cultuur. Als het bereik daalt, dan is er iets aan de hand. Dat heeft niet te maken met commercialisering, want er zal geen euro meer sponsorgeld of middelen van derden binnenkomen. Het gaat over bereik en over het vervullen van uw missie. De analyse zegt: hier is iets aan de hand, hier moet actie worden ondernomen. Ik volg de VRT, die zegt dat ze actie moet ondernemen.

Dan kom ik tot de verschuivingen zelf. De wijzigingen die men aan het zendschema aanbrengt en het verschuiven van programma's op de eerste plaats, zullen volgens de VRT geen problemen veroorzaken inzake de uitvoering van de openbare opdracht van de VRT maar hebben juist tot doel de luisteraar beter te kunnen vasthouden en beter te kunnen bereiken. Ik ga me daar niet over uitspreken, dat is een specifiek metier dat de mensen van de VRT kennen. Zij zoeken permanent naar een manier en een volgorde in het zendschema, zowel voor radio als televisie, waarmee je zo veel mogelijk mensen kunt bereiken en de aandacht vasthouden.

Het doel van de vernieuwing van het zendschema, zoals Radio 1 zegt, is het DNA van de zender verder versterken. Men wil met Radio 1 een geloofwaardige, betrouwbare en boeiende radiozender houden, en alle luisteraars die nieuwsgierig in het leven staan, op de best mogelijke manier bedienen. Aan die missie verandert er niets, wel wil men het aanbod beter later inspelen op het bioritme van de luisteraars. In het dagritme hebben mensen vooral 's morgens een grote nieuws- en informatiebehoefte. Daar moet Radio 1 dan ook voluit de nieuwskaart blijven trekken. Naarmate de voormiddag vordert, merkt men dat de mensen een beetje meer ontspanning en begeleiding verwachten omdat ze de radio graag combineren met andere activiteiten op het werk of thuis. Die intense nieuwshonger die er 's morgens is, ebt een beetje weg, of moet in een juist kader worden geplaatst doorheen de dag. Die komt dan opnieuw sterk naar voren tijdens de middag en vanaf 4 uur. De VRT stelt in haar analyse vast dat Radio 1 de luisteraars meer zuurstof moet geven in het aanbod. De hele voormiddag zit nu tot 1 uur vol met vooral praatprogramma's, waar het woord de doorslag geeft. Volgens de analyses die de VRT maakt, blijkt dat een beetje te zwaar te zijn, waardoor luisteraars afhaken.

Verder wil de VRT het aanbod van Radio 1 relevanter maken door een meer open toon en een meer oplossingsgerichte aanpak. Deze inzichten zijn onderbouwd door onder andere een recent uitgebreid strategisch onderzoek van de VRT over het totale mediagedrag van al haar mediagebruikers doorheen de dag en dat te plaatsen in een ruime strategische oefening die de VRT maakt om haar aanbod optimaal tot bij de mediagebruikers in Vlaanderen te brengen, aangepast aan de behoeften en via de verschillende media op de verschillende momenten. Deze bron van kennis komt los van de CIM-cijfers. We hebben aan de ene zijde de CIM-cijfers, die een bepaalde analyse op tafel leggen, en aan de andere zijde de strategische oefening die de VRT daar zelf over maakt. De VRT reageert dus vanwege de inzichten die vanuit die twee invalshoeken zijn gekomen en niet op basis van de luistercijfers.

De VRT zegt me ook dat ze de werking en het zendschema niet louter aanpast vanwege het gewijzigde marktaandeel. Het is ook belangrijk dat, als luisteraars afhaken, en geen beperkte groep, de nood van vernieuwing en verandering er is. Dat is een van de factoren op basis waarvan men beslissingen neemt. Radio 1 zal vanuit de geschetste context van de wijzigende verwachtingen en het veranderende medialandschap nu schuiven met programmablokken en nieuwe programma's ontwikkelen.

Uiteraard ben ik daar niet bij betrokken, mijnheer Wienen, de VRT handelt hierover autonoom. Ik respecteer die opdracht. De VRT doet wat er afgesproken is in de beheersovereenkomst. Het is belangrijk dat de VRT zich aan die missie houdt.

De onderliggende conclusies die sommigen in dit parlement en ook sommige briefschrijvers trekken, heb ik gehoord bij monde van de heer Caron, met name dat het een illustratie is van de tendens dat er minder cultuur aanwezig is. Volgens de heer Yüksel is het symptomatisch dat er minder cultuur aanwezig is. Dat zou ik echt durven tegen te spreken.

Ik vind het programma Joos ook bijzonder aangenaam. Ik besef ook dat heel wat luisteraars dat programma zullen missen, maar ik vind het heel kort door de bocht en ook niet in overeenstemming met de realiteit dat dit een tendens zou weerspiegelen dat de VRT minder aan cultuur zou spenderen. Ik wil daar even op inzoomen. U weet allemaal dat ik cultuur ook heel belangrijk vind. In de beheersovereenkomst hebben we een uitdrukkelijke paragraaf gewijd aan het belang dat de VRT aandacht besteedt aan cultuur.

In de strategische doelstelling 17 van de beheersovereenkomst staat: "De VRT brengt nieuws en duiding voor alle Vlamingen." Het gaat om de aandacht om te informeren enzovoort.

In strategische doelstelling 18 gaat het meteen over cultuur: "De VRT informeert in de breedte en in de diepte over cultuur in Vlaanderen en werkt hiervoor samen met een brede waaier aan culturele instellingen en mediapartners. De VRT kadert de Vlaamse cultuur internationaal en draagt bij tot de uitstaling van de Vlaamse culturele identiteit in het buitenland."

Die strategische doelstelling is opgesplitst. Ik kijk meteen naar de operationele doelstellingen, met de bedoeling na te gaan wat men daar in 2012 van heeft terechtgebracht. Operationele doelstelling 18.1: “Elk net programmeerde cultuurbijdragen op maat van zijn publiek. De netten stemden onderling af om zo een grote diversiteit van doelpublieken te bereiken. Dat gebeurde wekelijks in de Centrale Cultuurcel waar netverantwoordelijken hun cultuurplannen op elkaar afstemden.”

Operationele doelstelling 18.2: “De VRT bood in 2012 verschillende cultuurprogramma’s aan op internationale festivals. Daarnaast werden concerten uitgewisseld met de EBU-partners. De VRT leverde ook elke maand cultuurprogramma’s aan voor het programma Vlaamse Kaai op Arte-Belgique (waarvan RTBF de zendgemachtigde is).

Cobra bracht in 2012 (op televisie en online) 38 keer verslag uit van buitenlandse kunstenaars die actief waren in Vlaanderen. Daarnaast bracht Cobra.be in 2012 een verslag van de initiatieven van 13 Vlaamse kunstenaars in het buitenland.”

Operationele doelstelling 18.3: “De VRT werkte in 2012 voor haar cultuuraanbod inhoudelijk, productioneel en communicatief samen met tal van cultuur- en mediapartners. De VRT-netten gingen daarbij uit van eigen redactionele keuzes en verantwoordelijkheden maar deden dat in een open dialoog met de cultuursector.

Via mediaruilen verleenden de VRT-netten in 2012 advertentieruimte aan een diversiteit van cultuurpartners (zoals Ancienne Belgique vzw, Erfgoed Vlaanderen vzw en SMAK).

In 2012 waren er 10 crossmediale cultuurprojecten waaraan telkens verschillende netten deelnamen (in samenwerking met culturele partners).

Het geplande cultuursalon vond in 2012 niet plaats door een samenloop van niet te voorziene omstandigheden. Uit een bevraging bij de cultuursector bleek dat een andere aanpak gewenst was. De VRT zoekt daar nu naar, in overleg met CJSM en Cultuurnet Vlaanderen.”

Strategische doelstelling 19: “De VRT is het grootste podium voor en de grootste producent van audiovisueel cultuur- en kunstenaarsaanbod in Vlaanderen. Registraties van voorstellingen, concerten en festivals vergroten hun toegankelijkheid. Met eigen evenementen en evenementen in samenwerking of in coproductie met derden, maakt de VRT kunst en cultuur aantrekkelijker voor een divers en breed publiek. De VRT documenteert het culturele erfgoed van Vlaanderen en is de hefboom voor kwaliteitsvolle en vernieuwende audiovisuele cultuurproductie.”

Als we daarop inzoomen, dan lezen we in operationele doelstelling 19.1: “ Het gemiddelde waarderingscijfer voor de cultuurprogramma’s op de VRT-televisienetten bedroeg in 2012 8,2 op een schaal van 1 tot 10.

Het gamma van cultuurprogramma’s op de VRT-televisienetten was gevarieerd, zoals programma’s over de podiumkunsten (bijvoorbeeld concerten van klassieke en moderne muziek, theater en circus), over de beeldende kunsten, over taal, films, Vlaamse fictie, en andere.

Met haar cultuurprogramma’s op televisie bereikte de VRT wekelijks gemiddeld 36,1 procent van de Vlaamse bevolking.

In Het Journaal van 19 uur zaten er in 2012 in totaal 534 cultuuritems.

De VRT besteedde ook gepaste aandacht aan belangrijke herdenkingsmomenten in de Vlaamse en wereldgeschiedenis. Dat deed ze in items in tal van nieuws- en andere programma’s en in specifieke programma’s (zoals de programma’s in aanloop van 11 november en de uitzending van *The last post in Ieper*).”

Operationele doelstelling 19.2: “De afstemming van het culturele aanbod gebeurde in 2012 in de Centrale Cultuurcel.

De verschillende VRT-netten maakten in 2012 promotie voor Cobra.be en het cultuuraanbod van het eigen net en de andere netten. De VRT promootte haar cultuuraanbod ook via de communicatieplatformen van de culturele partners.

De VRT investeerde in betrouwbare cultuurambassadeurs zoals Ward Verrijcken en Katelijne Boon. Zij hebben een duidelijke VRT-signatuur en zijn ook erkende autoriteiten op het vlak van cultuur.”

Operationele doelstelling 19.3: “Enkele netten hadden vaste (wekelijkse) afspraken met de cultuurliefhebber. Deze programma’s volgden veelal de culturele agenda en werden dan ook vooral in het cultuurseizoen uitgezonden, bijvoorbeeld over boeken, theater en filosofie.”

De radionetten organiseerden elk minstens één evenement dat een cultureel thema of muziekgenre toegankelijker maakt voor een breder publiek. We hebben ‘Kleur in E-mineur’ op Radio 1 gehad, ‘Een thuis voor een beeld’ op Radio 2, ‘Klara4Kids’, ‘De poulains in de AB’ samen met Studio Brussel en ‘Start to DJ’ met MNM.

Cobra.be introduceerde in 2012 vijf tijdelijke en interactieve projecten waaraan de media-gebruiker participeerde met zijn eigen aanbod. Ik vermeld ‘De klas van Piet’, ‘Gedichtendag’, ‘Cobra’s classic battle’, ‘de zes/les six’ en ‘Operatie O’.

Ketnet had verschillende programma’s over cultuur zoals ‘Mijn kunst is top!’, dat kinderen aanspoorde om zelf cultuur te beleven. Ook in ‘Karrewiet’ was er regelmatig aandacht voor culturele onderwerpen.

De VRT registreerde 52 Vlaamse voorstellingen in 2012, dat waren concerten of festivals, voor uitzending op een van de televisienetten, en registreerde 263 concerten voor uitzending op radionetten. De VRT investeerde in 2012 in de productie van onafhankelijke auteursgedreven projecten en in productie, onder andere auteursdocumentaires. Er werden ook 26 cinefiele films en filmklassiekers uitgezonden.

Canvas bestelde achttien nieuwe documentaires over kunst en cultuur voor zijn programma-schema. En Belpop bracht vijf portretten van Belgische popiconen. ‘Man over woord’ was een zesdelige reeks over de Nederlandse taal. Aansluitend op de culturele agenda bracht Canvas op zondag ook een aantal documentaires uit.

Klara programmeerde dagelijks zowel volledige concerten als concertopnames. Ze realiseerde ook vijf coproducties: ‘Klara in de Singel’, ‘Klara4Kids’, ‘Klarafestival Brussel’, ‘Jazz Middelheim’ en ‘Iedereen Klassiek’.

Dames en heren, we zijn met de juiste zorgen bezig, we zijn allemaal bezorgd over cultuur, maar ik sta er een beetje huiverachtig tegenover om allemaal achter dezelfde vlag aan te lopen als er één programma wordt geschrapt. Ik ga niet akkoord met degenen die zeggen dat dit symptomatisch is voor minder aandacht voor cultuur van de VRT, want uit de feiten blijkt dat dit absoluut niet zo is. En maar goed ook, want als het zo zou zijn, zou de VRT de bepalingen in de beheersovereenkomst niet nakomen.

Wil dit zeggen dat we niet bezorgd mogen zijn, dat we dit niet permanent mogen bewaken, dat we niet mogen uiten dat we vinden dat een fijn programma, waar we graag naar luisteren, zal vertrekken? Natuurlijk mogen we dat zeggen. Dit is zeker een momentum – en dat grijpt u ook aan – om nog eens te zeggen dat we cultuur op de VRT belangrijk vinden. In die zin vind ik ook dat de dialoog moet worden voortgezet. Ik kan bevestigen dat de VRT dat doet. De directie neemt de verschillende brieven die zijn binnengekomen, ernstig en heeft me beloofd om de dialoog aan te gaan met de schrijvers van die brieven. Dat is heel belangrijk, want dan kan men naar elkaar luisteren, duiding geven en bekijken wat verder kan worden gedaan met de zorgen en aanbevelingen. Ik ga ervan uit dat men dit op de juiste manier zal doen.

Ik ben het ook eens met collega’s die zeggen dat er een nieuwe netmanager is en dat we die man ook een kans moeten geven om zijn werk te doen. Hij zal zeker en vast de zorgen en de

aanbevelingen van de commissie ernstig nemen. Hij zal er ook mee aan de slag gaan. Ik hoop dat ik u hiermee voldoende informatie heb gegeven.

Nogmaals, als u mijn persoonlijke mening vraagt, zou ik willen afsluiten met twee dingen. Het is absoluut de taak van de VRT om rekening te houden met dalende bereikcijfers, maar hoe de VRT dat doet, is haar zaak. Het is zeker niet waar, getuige mijn opsomming over 2012, dat het symptomatisch is voor minder aandacht voor cultuur, integendeel.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, u gaf een bijzonder uitvoerig antwoord, zowel wat betreft het antwoord van de VRT op de gewijzigde marktaandelen van Radio 1 als op mijn specifieke vraag over de culturele opdracht. We hopen dat de bezorgdheden van de brievenrichters, de mensen uit de culturele sector, onterecht blijken. U geeft een aantal voorbeelden van hoe de VRT wel degelijk invulling geeft aan de opdracht.

U zult het me niet kwalijk nemen dat we vanuit onze fractie bezorgd en aandachtig zullen blijven wat betreft de precieze invulling van de culturele opdracht door de openbare omroep. Ik heb het nu inderdaad ook over cultuur in de brede zin, want als er één opdracht is die we mogen geven aan onze openbare omroep, dan is het wel deze.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, ik ben het in grote lijnen eens met het antwoord. Ik heb ook in mijn vraagstelling geformuleerd dat als er dalende cijfers zijn, de VRT daarnaar moet kijken, er de nodige conclusies uit moet trekken en ernaar moet handelen. Ik ben het dus volledig eens.

Wat de cultuuropdracht betreft bij de radio in het algemeen en bij Radio 1 in het bijzonder, heb ik niet gezegd dat er een symptomatisch probleem is. Dat is een citaat uit de brief die de culturele sector gepubliceerd heeft. Op basis daarvan was er de vraag of er een probleem is. U hebt aan de hand van cijfers aangetoond dat cultuur er in de breedte en in de diepte in verschillende programma's voldoende aan bod komt. Ik noteer dat, maar ik had daarnet gevraagd of er naast het thuisonderzoek en de CIM-cijfers nog een bijkomend onderzoek komt om in te spelen op het ritme en de behoeften van de luisteraars.

Ik heb nog een suggestie wat de programma's betreft. Joos, die het programma maakt, is een diva met enorm veel talent. Om zichzelf veel miserie te besparen, kan de VRT misschien worden gesuggereerd om bij de keuze van programmanamen twee keer na te denken en programma's niet te noemen naar programmamakers. Ik heb veel respect voor Joos, maar het aan de kant schuiven van een diva zorgt voor veel heisa. Dit is een belangrijke suggestie, denk ik. Wij hebben hetzelfde gezien met het programma Phara, dat door Phara de Aguirre werd gepresenteerd.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik kan mij voor een groot stuk in uw antwoord terugvinden, minister. Ik heb ook de indruk dat u aanvoelt dat er bij Radio 1 een discussie gaande is over informatie versus cultuur. Het valt mij toch op dat er veel minder heisa was toen bij Studio Brussel of MNM grote vedetten opzij werden geschoven of een nieuw programma kregen. Toen is daarover in deze commissie niet veel gediscussieerd.

Ik ben een beetje verwonderd. Herinnert u zich de discussies over het dalend marktaandeel van MNM? Het waren heroïsche discussies in deze commissie. Toen luidde doorgaans het antwoord dat wij de toekomst moesten afwachten. Nu antwoordt u echter dat u het niet goed vindt, en dat er iets moet gebeuren. Ik heb de indruk dat Radio 1 minder krediet krijgt dan bijvoorbeeld MNM. Of is dat louter perceptie? Wat is de reden? Heeft het te maken met de kostprijs?

Ik wil u en de collega's toch even laten meekijken over het muurtje. Radiotechnieken en radiozenders zijn in Europa immers in hoge mate vergelijkbaar. Laten wij eens kijken naar de toestand in Nederland, in ons taalgebied dus. Daar schommelen de marktaandelen van

informatieradio's rond het cijfer dat Radio 1 haalt. De Nederlandse Radio 1 heeft nog meer middelen dan de onze, en haalt een marktaandeel van 7,5 procent. Daar is meer concurrentie dan bij ons, want er is een commerciële nieuwsradio: Business News Radio (BNR). BNR is erg blij met zijn cijfer voor september 2013: 0,8 procent. In Nederland haalt men dus in het totaal 8 tot 9 procent. Ook daar werd men met een dalende tendens geconfronteerd, met daaraan gekoppeld een discussie die nu ook in Vlaanderen wordt gevoerd.

U kunt natuurlijk niet zomaar een antwoord uit uw mouw schudden. Ik wil discussiëren over zenders die een hoog marktaandeel halen en concurrenten zijn voor de commerciële zenders. Maar als u mij de vraag zou stellen welk marktaandeel een nieuwszender in Vlaanderen moet halen, dan denk ik dat Radio 1 het cijfer haalt dat of een beetje minder, of een beetje meer is dan mag worden verwacht. De discussie of bepaalde presentatoren wat belegen zijn en niet zo goed meer scoren en moeten worden vervangen, is een discussie voor het management van Radio 1.

Als Radio 1 verder zou afglijden en binnen een of twee jaar nog dieper zakt, dan wordt de aard van de discussie anders. Vandaag echter vind ik dat 'een praatradio' de ruimte moet krijgen om een marktaandeel te halen dat misschien wel wat lager is. Als dat zo wordt beslist, als onderdeel van een totaalpakket, dan moet dat kunnen. En daar betalen wij voor. Ik besluit dus met te benadrukken dat wij niet mogen dramatiseren.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, collega's, in het verlengde daarvan stelde ik de vraag waarom die luistercijfers zo belangrijk zijn. Ik ben van mening dat die niet zo dramatisch zijn en ook niet allesbepalend mogen zijn. Dat is zo in de beheersovereenkomst afgesproken, en wij moeten ons daaraan houden. Ik denk dat Radio 1 zich nog altijd binnen de grenzen van het luisterbereik beweegt waar dat concept thuishoort. Ik neem akte van uw antwoord dat de beheersovereenkomst wordt nageleefd en er voldoende aandacht uitgaat naar cultuur en dergelijke. Dat is geruststellend.

Voorts is er de brief van de voltallige redactie van Radio 1 aan de CEO. Dat is misschien nog belangrijker, want het raakt de werking van de zender zelf. Dat zijn de mensen die het moeten waarmaken. Ik hoop dat de brief aan mevrouw De Preter geen motie van wantrouwen is tegenover de nieuwe netmanager, zo niet stevenen wij af op problemen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Onrust bij een redactie of ontevreden in een redactie kunnen al snel zorgen voor een slechte werking. Wij moeten dat vermijden.

De heer Philippe De Coene: Minister, ik dank u voor het antwoord en de bekommernissen die u met ons deelt. Ik stelde u drie vragen. Hebt u begrip voor de bezorgdheid? U antwoordde 'ja'. Is de evolutie bedreigend? U antwoordde 'neen'. Zal Radio 1 blijven inzetten op cultuur? U antwoordde 'ja'.

Dat lijkt me een mooie en een geruststellende samenvatting. Waarom is er ongerustheid? Hoe men het ook draait of keert, als een vlaggenschip verdwijnt, dan stelt iedereen zich de vraag wat er gaande is. Het is dus normaal dat je enigszins een pars pro toto hebt: je ziet iets belangrijks verdwijnen, en dan stel je je de vraag wat er aan de hand is, of dat zich beperkt tot dat ene programma of deel uitmaakt van een evolutie. U zegt dat er weliswaar een evolutie is, namelijk de zorg om kwaliteit en populariteit blijvend te combineren, maar dat het zeker niet de bedoeling is om de principes van de beheersovereenkomst, in het bijzonder die met betrekking tot het cultuuraanbod, te temperen.

Wat de heer Yüksel zei, is ook enigszins waar: op den duur zijn de makers van de programma's merken op zich geworden. Ik herinner me een programma waarvan de naam met de letter 'B' begon en eindigde met 'racke'. Dat waren uitgebreide interviews. Men kon daarvan beelden vooraf zien waarin de man ten voeten uit werd getoond. Hij slaagde er zelfs in om mensen te interviewen waarvan hij al wist dat ze politieke tegenstanders zouden worden. Ik kan zeggen dat 'Joos' heel anders is. Ter voorbereiding van deze vraag om uitleg hebben wij immers ook even contact opgenomen met mevrouw Joos. Zij was de bescheidenheid zelve.

Net zozeer als ze bekommerd was om de aanwezigheid van cultuur op de VRT, was ze bekommerd om niet te worden vereenzelvigd met heel die heisa. Ze zei dat dit niet over haar gaat, en ze wou absoluut niet op de voorgrond treden. Dat kan – om een understatement te gebruiken – niet van elke VRT-medewerker worden gezegd. Als men komt tot een herprofilering van het belangrijke radiokanaal dat Radio 1 is, en men doet dat verder door populaire programma's kwaliteitsvol te maken, en kwaliteitsvolle programma's populair, dan komen we er zeker wel uit. Wel vind ik dat men weliswaar nieuwe dingen moet lanceren, maar dat men een aantal dingen, al dan niet evoluerend, mag laten bestaan, zeker als ze echte iconen in een radiolandschap worden. Dit antwoord stelt echter gerust, en we moeten inderdaad blijven toezien op dat culturele aspect.

Ik heb iets gezegd over brieven. We hebben het hier allemaal over brieven gehad, maar er zijn een aantal brieven. Ik had het niet over de brief van de belangenbehartigers in de cultuursector, wel over de interne brief. De auteurs van de brief hebben meegedeeld aan de commissie – en ze vroegen dat dit ook zou worden rechtgezet – dat er over die brief extern niets is bekendgemaakt. Wat daarover is verschenen in de kranten, is dus blijkbaar uitgevonden. Blijkbaar moet de vraag eens worden gesteld hoe zogenaamde brieven plots uitlekken in kranten, maar misschien hebben we het dan over kwaliteitsjournalistiek, en dat is een debat op zich.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Laat duidelijk zijn dat ik niet twijfel aan uw overtuiging, maar dit is inderdaad een iconenverhaal. Anders zou bijvoorbeeld de raad van bestuur van de VRT zelf de dagen daarna geen verklaring hebben afgelegd over het belang van cultuur op de VRT en zo. Iedereen haast zich – wij allemaal samen – om dat belang te beklemtonen.

Ik doe ook niets af van het idee dat bij dalende luistercijfers het management van een zender gaat nadenken over de profielen die in die diverse programma's aan bod komen, over het hele profiel en de vraag of dat klopt. Dit is echter op zijn minst onhandig gebeurd: eerst voert men zo'n iconisch programma af, zonder te zeggen welke alternatieven er in de plaats zouden worden gebracht. Dat viel immers natuurlijk samen met de managementwissel. Als dat niet was gebeurd, dan hadden we wellicht ook veel gemakkelijker een dergelijke evolutie kunnen verdragen of accepteren. Ik heb dit aan een aantal andere gebeurtenissen gekoppeld. Ik had een bepaalde indruk. Ik weet dat u alles hebt gedaan wat u kunt om te staven dat dit geen tendens is. Ik weet ook dat er heel veel cultuur is gebracht. Ik ben daar ook gelukkig mee. Laten we daar vooral mee doorgaan. Dit bewijst ook het belang van de omroep. Publiekscijfers van een aantal manifestaties wijzen op het belang dat de VRT daaraan hecht. Dit is echter een belangrijk programma, en als dat wegvalt, dan voelen we dat.

Minister, ik gebruikte het woord 'commercialisering' niet in de betekenis van winst. Ik bedoelde ermee dat men programma's gaat maken die toegankelijker zijn, om het bereik te vergroten en zich te meten in de strijd met commerciële aanbieders. Dan heb ik het over de commerciële radio en televisie. Ik wil de VRT niet in het keurslijf van een niche stoppen, maar ik vind ook niet dat men noodzakelijkerwijze moet meedoen aan die ratrace van de cijfers. De CEO van de VRT heeft dat ook wel gezegd, ik weet het. U hebt dat ook gezegd. Het is natuurlijk wel een gevoelig punt. Ik heb er dus geen probleem mee dat men de invulling van zijn profiel bijstelt, maar men moet daar voorzichtig mee zijn en dat niet op die onhandige manier doen. 'Hautekiet' wordt ook geknipt. 'Babel' verdwijnt op Klara. Ik kan er nog een aantal geven. Die elementen samen doen me zeggen dat men moet oppassen.

U had het over een zin die ik inderdaad niet in mijn vraag om uitleg heb gegeven, namelijk over die verbreding en verdieping, over die accenten. Waarom is Radio 1 zo belangrijk? De cultuurliefhebbers gaan wel voor die diepgang op Klara of Canvas, of ze zullen andere bronnen gebruiken om zich artistiek te voeden, maar bij Radio 1 is er al de eerste stap naar verbreding.

Ik wil de discussie over de luistercijfers even op scherp zetten. Als men heel hoge luistercijfers wil hebben, dan moet men doen zoals Radio 2, want dat is de meest beluisterde radiozender in Vlaanderen. We zijn het er echter allemaal over eens dat we dat niet willen op Radio 1. Dat is een ander profiel. We gaan dus niet zo ver om dergelijke muziek te draaien en dergelijke informatie te verspreiden, om op die manier veel luisteraars te hebben. Het gaat over de evenwichtsoefening tussen die extremen, enerzijds de populaire radiozender met populaire muziek en thema's en anderzijds de wat moeilijkerere.

Ik twijfel niet aan uw intentie, ik wil enkel waarschuwen. Ik deel wel het gevoel van veel cultuurmakers in dit land, ook voor muziek. Er worden bepaalde smaakkeuzes gemaakt. We moeten die breedte bewaken. Ik hoop dat we die overtuiging allemaal delen.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Yüksel, ze hebben niet enkel gekeken naar de luistercijfers, maar een bijkomend onderzoek gevoerd naar het luistergedrag en de manier waarop het luistergedrag ook in de loop van de dag verandert. Die twee hebben als input gediend om een aantal beslissingen te nemen.

Ik ben ervan overtuigd dat mevrouw Joos niet aan de kant wordt geschoven. Zij is een zeer belangrijke pijler in het cultuurlandschap van de VRT en ongetwijfeld krijgt ze een nieuwe kans. Ik waardeer ook, zoals de heer De Coene zegt, haar bijzonder constructieve en loyale houding.

Mijnheer Verstrepen, zowel voor MNM als voor Radio 1 heb ik altijd verdedigd dat men maatregelen neemt, maar dat men ook het management de kans moet geven om die maatregelen uit te voeren en te tonen of ze effect hebben of niet. MNM is serieus bijgestuurd qua profiel en doelpubliek, hier wil men dat ook doen.

Collega's, het bereik is gedaald van 8 procent naar 6,4 procent op één jaar tijd. Dat is toch wel significant. Ik ben het ermee eens, mijnheer Verstrepen, dat we ook moeten kijken waar we de lat leggen. Toch is dat verlies op één jaar tijd ernstig genoeg om er met het management en met de netmanagers naar te kijken en te overwegen wat we kunnen doen, zeker omdat men de missie heeft om zo veel mogelijk mensen te bereiken.

Mijnheer Caron, als we het marktaandeel van Radio 1 van 6,4 procent met de 29 procent van Radio 2 vergelijken, is er geen enkel probleem van vervlakking. Radio 1 doet dat al fel. Het is ook absoluut mijn visie en we hebben er uitdrukkelijk voor gekozen dat er ingangspoorten voor cultuur moeten zijn op alle netten. Er zijn verschillende instrumenten voor verdieping, Canvas, Klara en zeker ook Cobra.be. Die gelaagdheid moet leiden tot een goed evenwicht tussen verbreding en verdieping. Dat zullen we samen blijven bewaken, omdat we, denk ik, allemaal het belang daarvan voor onze samenleving inzien.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– De heer Philippe De Coene, voorzitter, treedt als voorzitter op.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het aandeel experts van allochtone afkomst in televisienieuwsuitzendingen - 365 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, collega's, volgens een onderzoek van Anke Schoukens, studente journalistiek aan de Hogeschool-Universiteit Brussel, zou slechts één op de honderd experts in de Vlaamse televisienieuwsuitzendingen van vreemde afkomst zijn. Dat staat zo in Metro van 14 oktober 2013 en op scriptieprijs.be. Zij heeft ruim 65

nieuwsuitzendingen van het Journaal, Terzake en Het Nieuws uit 2012 geanalyseerd. Ze heeft gekeken hoeveel keer een expert aan het woord kwam, hoe lang dat was en wie die experts waren, en besteedde ook aandacht aan de diversiteit van de deskundigen. Daaruit bleek dat zowel vrouwen als alloctonen nauwelijks als expert werden opgevoerd.

Zij stelt overigens het volgende: “Opvallend is dat op Eén geen alloctone experts aan bod kwamen. Nochtans kreeg de openbare omroep een duidelijke opdracht van de Vlaamse Gemeenschap om de diversiteit van de samenleving aan bod te laten komen in de uitzendingen. Ook vrouwen zijn met 22,3 procent sterk ondervertegenwoordigd ten opzichte van hun mannelijke tegenhangers.” En verder: “Nochtans bestaan er databanken die de ondervertegenwoordigde groepen promoten. Gevestigde Waarden bijvoorbeeld is een databank met enkel alloctone experts en de VEGA-databank (Valoriseren van Experts en Aandacht voor Gender) neemt het op voor vrouwelijke deskundigen. Jammer dat journalisten ze niet meer gebruiken, want diversiteit en kwaliteit gaan hand in hand.”

In 2012 actualiseerde de VRT haar diversiteitscharter. Daarnaast zijn er de jaarlijkse diversiteitsactieplannen. Volgens het jaarverslag 2012 haalde de VRT de streefcijfers betreffende diversiteit, zoals die opgesteld waren in de beheersovereenkomst. Blijkens het jaarverslag wil de VRT beter doen en overstappen van sensibilisering naar concrete resultaatsverbintenissen en naar te halen streefcijfers per net.

Verder lezen we in het jaarverslag dat VRT Nieuws ook werkt aan diversiteit. Alle programma's namen het initiatief om nieuwe experts aan het woord te laten. De VRT-nieuwsdienst paste de contactengids aan en breidde die ook uit, zodat redacties op een eenvoudige manier experts en gasten kunnen opzoeken. De VRT-nieuwsdienst doet ook inspanningen om meer vrouwen in niet-stereotiepe rollen en meer kleur in de uitzendingen te krijgen. Er zou vooruitgang zijn, volgens het verslag, maar VRT Nieuws blijft inzetten op diversiteit, zodat een meer representatief beeld van onze samenleving kan worden getoond.

Minister, tijdens de vergadering van de commissie Media van 14 mei 2013 antwoordde u op een vraag van de heer Mahassine over de diversiteit in het bereiken van de doelgroepen door de VRT onder meer het volgende: “Wat de VRT betreft, de zender waarvan wij aandeelhouder zijn en die wij voor een groot stuk financieren, vind ik ook dat die zeker een voorbeeldrol te spelen heeft. Dat debat hebben we uitgebreid gevoerd bij de onderhandelingen voor de beheersovereenkomst, toen we streefcijfers hebben opgelegd of bepaald, die gaan over zowel diversiteit achter de schermen in het personeelsbestand als diversiteit op het scherm. Welk beeld krijg je van Vlaanderen? Is dat waarachtig? In straatinterviews komen dan bijvoorbeeld niet enkel blanke mannen aan bod, maar ook mensen met een handicap of mensen van alloctone origine.”

U zei toen ook dat u niet tevreden was met de resultaten. Maar ook: “Ik ben wel tevreden met de inspanningen. Ik heb de indruk dat er een serieuze cultuurverandering plaatsvindt bij de VRT. Er worden hogere prioriteiten gesteld. Er wordt actief ingegrepen. Dat stemt me hoopvol. Ik hoop dat die evolutie tot betere resultaten leidt.”

U stelde in dat antwoord ook: “De VRT heeft me nog een paar intenties meegedeeld. Dat is een doelstelling voor het management en staat in de briefings voor programmamakers. Iedereen Beroemd en Karrewiet zijn daar goede voorbeelden van. Zo zal Eén inzetten op meer nieuwe Vlamingen in fictie en als schermgezichten.”

Minister, in welke mate tracht de VRT te beantwoorden aan de vraag van de Vlaamse overheid naar onder meer diversiteit op het scherm door bijvoorbeeld vrouwelijke experts en experts van alloctone afkomst aan het woord te laten? Van welke kanalen maakt de VRT gebruik om experts uit te nodigen? Waarom worden de Gevestigde Waarden-databank en de VEGA-databank niet meer gebruikt door de VRT, zoals beweerd wordt door onderzoekster Anke Schoukens? Meent u dat de afspraken die met de VRT gemaakt zijn over diversiteit volstaan? Moeten ze niet worden aangescherpt na de resultaten van dit thesisonderzoek?

De voorzitter: De heer Wiene heeft het woord.

De heer Wim Wiene: Voorzitter, ik weet dat de minister alleszins zeer blij zal zijn met deze vraag omdat het een van haar stokpaardjes is. Mocht Khadija Zamouri niet bij de Open Vld-fractie horen, zou ik zelfs nog denken dat de minister de vraag heeft gedicteerd.

Maar alle gekheid op een stokje, minister, we moeten voorzichtig zijn met hoe ver we hier gaan. U gaat daarin al redelijk ver. Het is uw goed recht om als minister dit stokpaardje te hebben. Daardoor verschillen we van mening en dus ook van partij. Maar we beginnen ons op een hellend vlak te begeven wat de kwaliteit betreft. Dat gaat zeker op als we het hebben over experts.

Ik weet dat u van mening bent dat de schermgezichten een afspiegeling moeten vormen van de maatschappij, maar dat gaat natuurlijk niet op als het over experts gaat. Een expertise bouw je niet zo gemakkelijk op. In bepaalde domeinen lopen de experts nu eenmaal niet dik gezaaid. Als er in het nieuws een expert duiding komt geven, moet het volgens mij nog altijd in de eerste plaats een expert zijn. Dan maakt het voor mij ook niet uit welke kleur hij heeft, maar het moet wel een expert zijn en hij moet de nodige kwaliteit aan de dag kunnen leggen. Ik hoop niet dat we ons op een hellend vlak begeven waar we kwaliteitsverlies dreigen te lijden door altijd te zeggen dat het een vrouw moet zijn of een allochtoon. Dat is het gevaarlijke van het opleggen van streefcijfers, die eigenlijk quota zijn.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik ben inderdaad heel blij met deze vraag omdat hij ons nog eens de kans geeft om de stand van zaken op te nemen met betrekking tot dit stokpaardje van mij. Dat was ook de bedoeling van mevrouw Zamouri.

Van de sprekende actoren op Eén, Canvas en Ketnet was in 2012 6,2 procent een nieuwe Vlaming en 33,8 procent een vrouw. Dat blijkt uit de diversiteitsmonitor 2012, waarbij het aanbod steekproefsgewijs een jaar lang werd onderzocht. Ook voor 2013 wordt een meting gedaan. Die resultaten zullen we in het voorjaar van 2014 hebben.

De resultaten van 2012 zijn beter dan wat de beheersovereenkomst vooropstelt als streefcijfers: 5 procent nieuwe Vlamingen en 33 procent vrouwen. De VRT heeft gelukkig gezegd dat zij in de toekomst haar resultaten nog wil verbeteren. De VRT wil nieuwe Vlamingen nog beter bereiken en ervoor zorgen dat vrouwen en nieuwe Vlamingen nog meer aan bod komen in haar televisieprogramma's.

De VRT wil niet enkel de streefcijfers uit de beheersovereenkomst halen, maar zij wil daarbovenop ook dat al haar televisienetten apart in de toekomst die doelstellingen zouden halen. Om die reden zal Eén bijvoorbeeld meer aandacht besteden aan nieuwe Vlamingen in onder andere fictie. Canvas vraagt in alle briefings aandacht en vertegenwoordiging voor vrouwen. De VRT zal ook meer focussen op personen met een handicap.

Los van het concrete cijfermateriaal wil de VRT in de toekomst ook nog meer aandacht hebben voor een genuanceerde beeldvorming door het vermijden van stereotypen, waarvan soms misbruik wordt gemaakt, en een genderneutrale houding promoten en als achtergrond nemen.

De VRT neemt dus verschillende initiatieven. Ze neemt die trouwens in overleg met belangenverenigingen en experts. De aandacht voor diversiteit is dan ook merkbaar verhoogd bij de programmamakers. Dat weerspiegelt zich ook in de gasten en sprekers in de programma's, de rolverdeling in fictiereeksen, zoals in de nieuwe fictiereeks 'De Ridder', en de woordkeuze bij bepaalde programma's. Bijvoorbeeld in het nieuwe jongerenprogramma 'Carte Blanche' zien we een heel mooie diversiteit opduiken.

Over de programma's van de VRT-nieuwsdienst kan ik nog een paar dingen vertellen. De VRT-nieuwsdienst draagt bij in het realiseren van de doelstellingen uit de beheersovereenkomst. Dat doet ze onder andere door aandacht te hebben voor het aan bod laten

komen van vrouwen en nieuwe Vlamingen als expert in haar nieuws- en duidingsprogramma's. Om die aandacht te stimuleren nam de VRT-nieuwsdienst een aantal initiatieven. Ten eerste hebben ze een uitbreiding gelanceerd van hun eigen databank van contactgegevens. Dat is de databank waar de nieuwsredactie zelf mee werkt. Die hebben ze uitgebreid met heel wat nieuwe contactgegevens. Ten tweede hebben ze een interne sensibiliseringscampagne gevoerd inzake de diversiteit van experts. Dat was onder andere een afficheringscampagne en een interne communicatie naar alle medewerkers van de nieuwsdienst, zeggende dat het belangrijk is om breder te kijken als men experts zoekt. Dan zijn er ook opleidingen georganiseerd. De verschillende redacties van de VRT-nieuwsdienst kregen een opleiding die focuste op het verhogen van de interculturaliteit in de programma's. De medewerkers van de VRT-nieuwsdienst en ook die van de VRT-sportdienst kregen ook genderopleidingen. Die moeten ervoor zorgen dat vrouwen en mannen op een genderneutrale manier aan bod komen in het aanbod.

De beeldvorming van bepaalde bevolkingsgroepen wordt ook op andere manieren beïnvloed, onder andere door de presentatoren van de programma's. Daarom is het ook relevant dat bijvoorbeeld verschillende vrouwen een sleutelpositie innemen als eindredacteur van nieuwsprogramma's. De VRT-nieuwsdienst heeft recent ook enkele journalisten met presentatietalent een nieuwe presentatie-opdracht gegeven: Ihsane Lekhli voor 'De zevende dag', Riadh Bahri en Danira Boukhriss voor 'Login'. Dat zijn nieuwe talenten die kansen krijgen, ook voor de schermen. Ze hadden achter de schermen al heel duidelijk een palmares behaald en een positie ingenomen. Ze hebben nu de kans gekregen om als schermgezicht een belangrijke rol te spelen.

De VRT heeft een hele reeks strategische en concrete operationele doelstellingen rond diversiteit opgelegd gekregen in haar beheersovereenkomst. De omroep nam al heel wat initiatieven om die doelstellingen te halen en om ze soms scherper intern te formuleren. Ik wil die afspraken dus zeker niet verminderen, integendeel. Ik ben ervan overtuigd dat er verder moet worden gewerkt aan allerlei initiatieven om die cultuurverandering verder te doen groeien, want we zijn nog niet waar we moeten zijn. Uit de rapporteringen die we nu op regelmatige basis van de VRT krijgen, zoals de rapportering uit de diversiteitsmonitor, blijkt dat er belangrijke stappen worden gezet om dat breed gedragen te krijgen binnen de VRT. Dat was een van de moeilijkheden in het verleden. Toen waren er een paar mensen mee bezig, maar daarmee verander je de cultuur niet. Nu is men echt bezig het breed gedragen te krijgen, ook door opleidingen voor iedereen en andere initiatieven.

De Vlaamse overheid heeft in het kader van haar gelijkekansenbeleid de Expertendatabank ontwikkeld. Deze databank bevat deskundigen uit groepen die traditioneel maar weinig aan bod komen in de media, zoals vrouwen, nieuwe Vlamingen of mensen die als expert fungeren, bijvoorbeeld over huisvesting, maar die ook een fysieke beperking hebben. Met het project wil de Vlaamse overheid hun zichtbaarheid in de media bevorderen in een niet-stereotiepe context. Deze databank put uit verschillende bronnen, onder meer deze van de vroegere VEGA-databank. De Expertendatabank is een geactualiseerde databank die ook de bronnen van de VEGA-databank heeft genomen. De VRT heeft eind 2011 de Expertendatabank volledig laten screenen en alle relevante informatie toegevoegd aan haar eigen databank van experts omdat journalisten van de VRT nu eenmaal uit gewoonte de eigen databank gebruiken. Men heeft die aangevuld. Dat geeft de programmamakers een extra hulpmiddel om in hun eigen werkwijze een verbreding van diverse deskundigen te krijgen. De VRT nam begin dit jaar het initiatief om medewerkers attent te maken op de uitgebreide databank. In maart startte de VRT speciaal hiervoor met een interne sensibiliseringscampagne voor programmamakers.

Wat mij betreft, zijn dat allemaal stappen in de goede richting. We zijn er nog niet, maar we zijn op de goede weg. Laten we hopen dat we ook als kijker en als luisteraar de volgende maanden nog veel meer zullen zien van alle inspanningen die er achter de schermen gedaan worden.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, dank u voor het antwoord. Mijnheer Wienen, ik wist niet dat het een stokpaardje van de minister was. Ik kom hier niet zo heel vaak. Dat weet ik dan ook alweer.

Ik wil u ook gelijk geven, mijnheer Wienen, dat vrouwelijke en allochtone experten niet mag samengaan met kwaliteitsverlies. Dat is niet de keuze die ik maak. Als ik zeg dat die groepen ondervertegenwoordigd zijn, dan zeg ik dat ze kwaliteitsvol moeten zijn. Punt aan de lijn. Daarin geef ik u absoluut gelijk. Dus geen excuustruzen om het even waar, maar daar waar de keuze kan worden gemaakt voor een evenwaardige kandidaat, waarom niet? Het is een openbare omroep die wordt betaald met overheidsgeld, het gaat niet om een privé-initiatief. Dat is zeker en vast zo.

Minister, u hebt een aantal mensen genoemd, zoals Danira Boukhriss, Ihsane Lekhli, Riadh Bahri. Daar heb ik het ook niet over. Ik vind dat goed, dat is heel fijn, maar daar heb ik het niet over. Dat is personeel van de VRT.

Ik heb het heel specifiek over experten, over mensen die iets te zeggen hebben over bepaalde thema's in het nieuws, en dan los van de diversiteitsplannen van de VRT. De VRT heeft toch wel voldoende geld gekregen om eindelijk een aantal gekleurde gezichten op het scherm te brengen. Dat heeft jaren geduurd. Ik vroeg me soms af of het niet beter was om in plaats van op voorhand geld te geven voor hun diversiteitsplannen, pas nadien het geld te geven, wanneer ze iemand hadden gevonden.

Het gaat me effectief over de experten. De Turkse en Marokkaanse gemeenschap zijn hier intussen meer dan vijftig jaar. Los van de problemen ken ik persoonlijk een massa mensen die expert zouden kunnen zijn over ondernemerschap, onderwijs of om het even wat.

Gisteren heb ik me opnieuw geërgerd. Het ging op het nieuws, jammer genoeg, over de zware tyfoon die de Filipijnen heeft geteisterd. Er is een internationaal woordvoerster van het Rode Kruis, Messaoudi Souad, maar die kwam op televisie op geen enkel moment aan bod. Er zaten wel twee mannen. Men kan er natuurlijk van uitgaan dat zo'n ernstige materie niets voor vrouwen of vreemdelingen is. Gelukkig heb ik die vrouw wel even op Radio 1 gehoord.

Het argument dat men geen mensen zou vinden, geloof ik niet. Hetzelfde geldt voor stagiairs. Wanneer men een bepaald kanaal bewandelt, dan vindt men die wel. Ik heb meer dan één stagiair van allochtone afkomst gevonden die prima werk levert en dossiers aflevert om u tegen te zeggen. Het is een kwestie van de juiste kanalen te kiezen. Als u zegt dat er een databank is, wie zit daar dan in? Ik herinner me dat ik in een vorig leven, twintig jaar geleden, ook in een databank heb gezeten. Ik weet niet waarvoor. Ik stond die periode in het onderwijs. Nooit heeft iemand me gebeld, behalve Open Vld.

Minister, het is goed dat de VRT op die manier bezig is en kwaliteitsvolle mensen zet op plaatsen waar dat nodig is. Maar ik heb het hier over de thesis van mevrouw Anke Schoukens. Zij zegt dat op één televisiekanaal geen enkele allochtoon aan bod is gekomen over om het even welk thema. En daar vraag ik uw speciale aandacht voor, minister. Misschien moet ik u een schriftelijke vraag stellen over wat er precies in die databanken zit, of mogen wij dat niet weten?

Minister Ingrid Lieten: Ik ben het helemaal met u eens. In een eerste stap moet men de mensen die de programma's maken en die de mensen selecteren, bewust maken van het feit dat het zo niet langer kan. In een tweede stap moet ervoor worden gezorgd dat er materiaal is zoals contactgegevens en referenties. Dat is gebeurd. Die gegevens bestaan en zijn ingevoerd in de huidige VRT-databank zodat het voor de VRT makkelijker wordt gemaakt. Zij hoeven immers geen verschillende databanken meer te raadplegen. Een derde stap is dat men daar bewuster mee moet omgaan en die mensen moet contacteren en uitnodigen. Die cultuurverandering moet verder worden gezet. Uw vraag draagt daar zeker toe bij. Ik ben blij dat we samen op die nagel kunnen blijven kloppen.

Mevrouw Khadija Zamouri: Gisteren heb ik nog een tweet gestuurd. Terzake zegt altijd op voorhand wat ze diezelfde avond brengen. Ik vroeg daarin om aan die persoon te denken wanneer het over de tyfoon zou gaan. Ik kreeg een sterretje en ik ging ervan uit dat ze op zijn minst een telefoongesprek zouden hebben gehad. Op den duur zou men wel paranoïde worden. Het is toch niet aan mij om Terzake daarop te wijzen.

Het interesseert me wel te weten wie er in die databank zit.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik zit ook in een databank, weliswaar die van de Staatsveiligheid maar het is ook een databank.

In alle ernst wil ik nog een punt maken. Minister, u hebt in uw antwoord al meermaals gezegd dat de VRT moet zorgen voor een genuanceerde beeldvorming. Ik vind dat beledigend voor onze openbare omroep, want dat betekent dat ze dat nu niet hebben. Het beïnvloeden van de beeldvorming doet me denken aan vervlogen periodes in het oosten van Europa. Ik denk dat we dan ook voorzichtig moeten zijn dat we die realiteit niet verder afzwakken of verzwijgen. Bepaalde zaken zijn immers gewoon de werkelijkheid. Dat heeft niets te maken met genuanceerde beeldvorming. Ik hoop dat het zo blijft dat de VRT man en paard zal durven en mogen noemen.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal nu eens man en paard noemen. Met genuanceerde beeldvorming bedoelen we dat we mensen van allochtone origine niet alleen casten wanneer het gaat over criminaliteit maar ook wanneer het gaat over deskundigen zoals juridisch deskundigen, financieel deskundigen, huisvrouwen op straat die zeggen wat ze over een bepaald onderwerp denken enzovoort. Dat is genuanceerde beeldvorming, en daar gaan we voor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■